

Asia: VN/14164/2024

Asemanhaltijan tehtävien järjestäminen Suomessa

Lausuntopyynnön kysymykset

1. Haluatteko esittää yleisiä huomioita arviomuistioluonnoksesta?

Hyvä, että asemanhaltija-asiaa on selvitetty. Nyt on ajankohtaista uudistaa ja selkeyttää käsite asemanhaltija. Rautateille on tulossa kilpailua ja uusia yrityksiä; nykyinen pirstaleinen järjestelmä ei ole sellaisessa hyväksi, jossa vieläpä yksi operaattori hallitsee osaa asemia.

Matkustajien palvelu ja asema-alueiden toimintojen järjestäminen ei ole vain lakisääteinen "minimikysymys" vaan parhaimmillaan mahdollistaa toimijoiden yhteistyön ja kehittämisen. Omistajuuden keskittäminen palvelisi siinä mielessä, että yhteistyökumppaneiden olisi helpompi sopia tehtävistä.

a) Säännöt oikeudesta kuljetukseen

Muistio on kuvaukseltaan riittävä.

b) Avunanto rautatieasemilla ja junissa sekä avunannon edellytykset

-

c) Tiedot lähimmistä asemista, joilta on saatavissa avustamispalvelua

-

d) Liikkumisvälineiden, apuvälineiden ja avustavien koirien korvaaminen

-

e) Henkilöstön koulutus

-

f) Matkustajien henkilökohtainen turvallisuus

-

g) Valitusten käsittelymenettelyt

-

h) Palvelujen laatuvaatimukset

-

i) Matkustajien oikeuksista tiedottaminen

-

j) Sopimus junaan pääsyä helpottavien laitteiden tarjoamisesta ja hallinnasta sekä avun ja vaihtoehtoisten kuljetusten tarjoamisesta

-

k) Avun tarjoaminen laitteiden huollon aikana

-

l) Kirjalliset toimintaohjeet ja käytösäännöt

-

m) Kuulemismenettely asemien rakentamisessa

-

n) Liikuntarajoitteisten henkilöiden kuljetusta ja avustamista koskevien tietojen käsittely

-

o) Asemalla tapahtuva tiedottaminen

-

p) Rautatieasemien esteettömyyttä koskevat tiedot ja tiedon päivittäminen

-

q) Asemanhaltijan mahdolliset uudet tehtävät:

- Matkustajien oikeuksia koskevat velvoitteet, joita on ehdotettu laajennettaviksi multimodaalisiin matkustajaliikennekeskuksiin (yllä kohdat a, b, e, h ja i, kommentit voi esittää myös nykyisten velvoitteiden kommentoinnin yhteydessä)
- Kokonaan uudet asemanhaltijalle mahdollisesti osoitettavat velvoitteet (matkustajien kanssa käytettävät viestintävälineet, keskitetyt yhteyspisteet multimodaaleissa matkustajaliikennekeskuksissa, asemien minimivaihtoajan määrittely)

-

3. Arviomuistioluonnoksen yhteenvedossa on esitetty neljä karkeaa etenemisvaihtoehtoa. Mikä muistiossa tarkemmin kuvatuista alustavista etenemisvaihtoehdoista olisi mielestänne toimivin?

- 1. Asema-alueiden omistusta tai asemien sopimus pohjaista hallinnointia keskitetään ja nämä toimijat määritetään lainsäädännössä asemanhaltijoiksi koko Suomessa tai tietyillä asemilla.**
- 2. Asema-alueiden omistajat määritetään asemanhaltijoiksi lainsäädännössä.**
- 3. Asemanhaltijaa ei määritetä lainsäädännössä, mutta asemanhaltijan lakisääteiset tehtävät osoitetaan tarvittaessa lainsäädännössä tehtäväperusteisesti tietyille toimijoille.**
- 4. Asemanhaltijaa ei määritetä lainsäädännössä eikä asemanhaltijan tehtäviä erikseen osoiteta toimijoille, vaan asemanhaltijan EU-asetuksen mukaisten tehtävien hoitamiseen puututaan tarvittaessa tapauskohtaisesti valvonnan keinoin.**

Vaihtoehtoa kannattaa miettiä niin, että asema-alueet liittyvät keskeisesti rataverkkoon ja sen käyttöön. Näin ollen valtiolla on keskeinen kokonaisvastuu. Vastuuta voi hoitaa virasto tai mieluummin asiaan vihkiytynyt neutraali valtionyhtiö (ei siis operoiva). Vaihtoehto 1 tietynlaisesta keskittämisestä palvelisi tässä mielessä parhaiten. Toimijalla tulee olla oikeus ja myös velvoite tehdä yhteistyötä paikallisten ja alueellisten muiden toimijoiden kanssa ja myös halu siihen!

Rahoitus on tässä yksi haaste. Laajemman yritystoiminnan puitteissa se voisi toimia parhaiten eli että toiminnasta olisi myös joitakin tuloja. Viranomaistoiminnassa haittana on tietty jäykkyys. Pohdinnanarvoista on, voisiko toiminta olla yritysmuotoista, kuten Ruotsissa on.

4. Mikä on näkemyksenne etenemistavasta 1? Millaisia vaikutuksia tällä etenemistavalla olisi?

-

5. Mikä on näkemyksenne etenemistavasta 2? Millaisia vaikutuksia tällä etenemistavalla olisi?

-

6. Mikä on näkemyksenne etenemistavasta 3? Millaisia vaikutuksia tällä etenemistavalla olisi?

-

7. Mikä on näkemyksenne etenemistavasta 4? Millaisia vaikutuksia tällä etenemistavalla olisi?

-

8. Puuttuuko arviomuistioluonnoksesta näkemyksenne mukaan jokin etenemisvaihtoehto? Miten arvioitte sen vaikutuksia verrattuna arviomuistiossa esitettyihin etenemisvaihtoehtoihin?

-

9. Haluatteko täydentää tai korjata arviomuistioluonnoksessa asemanhaltijan lakisääteisten tehtävien valvonnan nykytilasta tai muutostarpeista esitettyä?

-

10. Onko teillä muita kommentteja, jotka toivotte huomioitavan muistiossa kuvattujen asemanhaltijan lakisääteisten tehtävien järjestämisessä?

-

Lind Jouni
Yhteinen Toimialaliitto ry